

Posiedzenie Rady Ochrony Pracy 6 czerwca 2017 r.

Działalność Państwowej Inspekcji Pracy w 2016 r.

Rada Ochrony Pracy na posiedzeniu 6 czerwca br. zapoznała się ze sprawozdaniem z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2016 r. Dokument przedstawił główny inspektor pracy **Roman Giedrojć**. „Miniony 2016 r. to – w mojej ocenie – rok szczególny” – podkreślił szef PIP. Zwrócił uwagę na wprowadzone w ub. r. zmiany w funkcjonowaniu urzędu. Wśród nich wymienił m.in. strategię pierwszej kontroli. Wyjaśnił, że pierwsza kontrola w mikro, małej i średniej firmie przeprowadzana jest w formie kompleksowego audytu i instruktażu, co do zasady – bez stosowania sankcji. Poinformował, że do końca 2016 r. inspektorzy pracy przeprowadzili ponad 10 tys. takich kontroli. Jednak w co 10 skontrolowanej po raz pierwszy firmie zmuszeni byli zastosować sankcje z powodu rażących naruszeń prawa. Szef PIP zwrócił uwagę, że w ub. r. w znaczący sposób zostały ograniczone bariery biurokratyczne w pracy inspektorskiej, rozbudowane w ostatnich latach. „Uważam, że inspektor pracy powinien jak najmniej czasu poświęcać na wypełnianie tabelki i ślęczenie przy laptopie. Jego żywiołem są kontrole i kontakt z ludźmi w terenie, którzy potrzebują naszej pomocy i wsparcia” – przekonywał.

Poinformował, że w roku sprawozdawczym inspektorzy pracy przeprowadzili ponad 82 tys. kontroli u blisko 68 tys. pracodawców i innych podmiotów gospodarczych. Działania kontrolne ujawniły m.in. nieprawidłowości w zakresie stosowania umów cywilnoprawnych, niewypłacanie lub nieterminowe wypłacanie wynagrodzeń za pracę i innych należności ze stosunku pracy, nieprzestrzeganie czasu pracy oraz przepisów bhp.

Ubiegłoroczne działania kontrolno-nadzorcze Państwowej Inspekcji Pracy doprowadziły m.in. do likwidacji bezpośrednich zagrożeń dla życia i zdrowia ponad 70 tys. pracowników i innych osób świadczących pracę. „Gdyby nie determinacja i konsekwencja inspektorów pracy w egzekwowaniu przepisów bhp, liczba tragedii doświadczanych w miejscu zatrudnienia byłaby znacznie wyższa niż wskazują publiczne statystyki wypadkowe” – podkreślił szef PIP. W wyniku kontroli 6 tys. osób będących stronami umów cywilnoprawnych oraz 3 tys. osób pracujących bez żadnej umowy uzyskało potwierdzenie na piśmie zawartej umowy o pracę. 11 tys. pracowników różnych branż wykorzystało zaległe urlopy wypoczynkowe. Inspektorzy pracy wyegzekwowali wynagrodzenia i inne świadczenia ze stosunku pracy na kwotę ponad 184 mln zł dla 102 tys. pracowników oraz obowiązków prowadzenia ewidencji czasu pracy wobec ok. 16 tys. osób. Płatnicy zapłacili zaległe składki na Fundusz Pracy za ponad 34 tys. pracowników na łączną kwotę ponad 2 mln zł.

Równoległe z działaniami kontrolno-nadzorczymi PIP prowadziła różnorodna przedsięwzięcia o charakterze informacyjno-prewencyjnym. Zrealizowała pierwszy etap 3-letniej kampanii „Włącz bezpieczeństwo przy obróbce drewna”, której celem jest ograniczenie zagrożeń wypadkowych w tartakach i zakładach stolarskich. Z materiałów edukacyjnych i szkoleń skorzystało ponad 1 tys. firm. Przeprowadzono ostatni etap 2-letniej kampanii „Stres w pracy? Znajdź rozwiązanie”. Ponad 2 tys. pracodawców wzięło udział w programach prewencyjnych PIP: „Zarządzanie bezpieczeństwem pracy – prewencja wypadkowa”, „Budowa. Stop Wypadkom!”, „Zdobądź Dyplom PIP” oraz „Ograniczanie zagrożeń zawodowych w zakładach produkcji wyrobów tartacznych i z drewna”. W skierowanym do uczniów i studentów programie „Kultura bezpieczeństwa” uczestniczyło 467 szkół. W przedsięwzięciach prewencyjno-promocyjnych PIP wzięło udział ponad 27 tys. osób reprezentujących partnerów społecznych, w tym ponad 2 tys. przedstawicieli zakładowych i ponadzakładowych organizacji związkowych i blisko 5 tys. społecznych inspektorów pracy.

Państwowa Inspekcja Pracy wykazywała również aktywność na forum międzynarodowym. Uczestniczyła w działaniach o charakterze ogólnoeuropejskim oraz współpracowała z organizacjami międzynarodowymi w zakresie ochrony pracy. Szef PIP zwrócił uwagę, że doświadczenie, baza merytoryczna, metodologia działania i efekty pracy polskich służb inspekcyjnych są bardzo wysoko oceniane w Europie. Dla wielu partnerów zagranicznych i instytucji międzynarodowych są wyznacznikiem standardów, które powinny być upowszechniane w pozostałych państwach członkowskich.

Podsumowując swoje wystąpienie, główny inspektor pracy podkreślił, że prezentowane sprawozdanie dokumentuje ubiegłoroczny wkład inspektorów pracy w zapewnienie podstawowych standardów przestrzegania prawa pracy, w tym szczególnie w likwidację zagrożeń dla zdrowia i życia pracujących. „Ale też pokazuje, jak wiele problemów, które wygenerował w minionych latach rynek pracy ciągle jeszcze czeka na rozwiązanie. Jak znacząca pozostaje skala krzywdy, jakiej doznają poszkodowani pracownicy, a także osoby zatrudnione na innej podstawie niż stosunek pracy!” – mówił szef PIP. Zaznaczył, że priorytetem głównego inspektora pracy jest dalsze wzmocnienie i zwiększenie skuteczności funkcjonowania Państwowej Inspekcji Pracy. Jego zdaniem, osiągnięcie tego celu wymaga wyposażenia inspektora pracy w dodatkowe instrumenty prawne – na miarę obecnych wyzwań i zagrożeń rynku pracy. „Jeżeli inspektor pracy ma skutecznie przeciwdziałać wynaturzeniom na rynku pracy, to jego kompetencje i narzędzia

oddziaływania muszą być wprost proporcjonalne do diagnozowanych przez Inspekcję Pracy niepożądanych zjawisk. Trzeba jednak nam w tym pomóc!” – apelował R. Giedrojc.

Wśród propozycji legislacyjnych PIP wymienił m.in. uproszczenie procedur wszczynających kontrolę. Zwrócił uwagę, że legitymacja służbowa powinna być wystarczającą rękojmnią do przeprowadzania kontroli, bez potrzeby dodatkowego legitymowania swoich uprawnień. Następnie – wyposażenie inspektorów pracy w uprawnienie do wydawania decyzji administracyjnych skutecznie przekształcających umowy cywilnoprawne w umowy o pracę, wprowadzenie obowiązku zgłaszania do PIP wszystkich śmiertelnych, ciężkich i zbiorowych wypadków przy pracy niezależnie od podstawy jej świadczenia.

Zdaniem R. Giedrojcia, konieczne jest także doprecyzowanie obecnie obowiązujących przepisów prawa pracy. „Zawiłość przepisów i problemy z ich interpretacją, ale też luki prawne powodują, że nieuczciwym pracodawcom i przedsiębiorcom niejednokrotnie udaje się skutecznie uniknąć odpowiedzialności za nieprawidłowości w obszarze zatrudnienia” – mówił szef PIP.

Kończąc swoje wystąpienie zapewnił, że Państwowa Inspekcja Pracy dołoży wszelkich starań, aby jej działania były jak najbardziej skuteczne. Podziękował przewodniczącemu Rady Ochrony Pracy Januszowi Śniadkowi i członkom Rady za wsparcie PIP w działaniach na rzecz ochrony pracy.

W dyskusji członkowie Rady Ochrony Pracy zwrócili uwagę na formułę zaprezentowanego sprawozdania, jego czytelność, spójność i przejrzystość. Wysoko ocenili działalność nadzorczo-kontrolną i prewencyjną PIP. Podziękowali inspektorom pracy za zaangażowanie i determinację w zwalczaniu nieprawidłowości i patologii w obszarze zatrudnienia. Postulowali m.in. prawne wzmocnienie Inspekcji.